

Beszámoló

Növényvédelmi Bizottság ülése

2013. február 18., Vidékfejlesztési Minisztérium, 103. tárgyaló, 10:00

Az ülés levezetését, valamint a Növényvédelmi Bizottság (NB) elnöki teendőit Szalkai Gábor főosztályvezető-helyettes, a titkári teendőket pedig Gábrriel Géza mb. igazgató-helyettes (NÉBIH NTAI) látta el.

Az elnök megállapította, hogy a Növényvédelmi Bizottság ülése határozatképes.

Résztevők:

Vidékfejlesztési Minisztérium (VM)	Dr. Gombos Zoltán, Szalkai Gábor, Kiss Beatrix, Ligetiné Nechay Erzsébet, Sándorfy András, Dr. Váczi Olivér, Bakó Botond, Schmidt András, Vértes Tímea, Görög Róbert
Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (NÉBIH)	Jordán László elnök-helyettes, Gábrriel Géza, Tóthné Lippai Edit, Szerleticsné Dr. Túri Mária, dr. Repkényi Zoltán, Griff Tamás, Gyeraj András
Magyar Növényvédő Mérnöki és Növényorvosi Kamara (MNMNK)	Kárpátiné Dr. Györffy Katalin, Terpó István
Növényvédőszer-gyártók és Importőrök Szövetsége Egyesület (NSZ)	Dr. Kádár András
Magyar Növényvédőszer Kereskedők Szakmai Egyesülete (MNKSZE)	Tánczos László
Greenpeace	Tömöri Balázs, Simon Gergely
Levegő Munkacsoport	Pál János
Országos Magyar Méhészeti Egyesület (OMME)	Tóth Péter, Dr. Cserényi Péter
Vetőmag Szövetség és Terméktanács (VSZT)	Dr. Ruttner Szabolcs
Gabonatermesztők Országos Szövetsége (GOSZ)	Petőházi Tamás
Mezőgazdasági Szövetkezők és Termelők Országos szövetsége (MOSZ)	Csordás Katalin
Bayer Hungária Kft.	Csorba Csaba
Syngenta Kft.	József Csilla

Napirendi Pontok:

- 1. A neonikotinoid csoportba tartozó három növényvédőszer-hatóanyag (tiametoxam, klotianidin, imidakloprid) felhasználásának, ill. méhekre gyakorolt kockázatának kérdései**

Dr. Gombos Zoltán főosztályvezető úr megnyitója után az elnök, az Európai Bizottság (COM) három neonikotinoid (klotianidin, tiametoxam, imidakloprid) hatóanyag felhasználását és a

velük kezelt vetőmagok forgalombahozatalát és felhasználását egyes növényi kultúrákban tiltó javaslatával összefüggésben ismertette az előzményeket, tájékoztatva az egybegyűlteket, hogy az ülés célja egy NB állásfoglalás készítése ezzel kapcsolatban és kérte a jelenlévőket, hogy a témával összefüggésben tegyék meg észrevételeiket, javaslataikat.

Főbb észrevételek

Elnök kiemelte, hogy az értékelő jelentésben az EFSA szakértői arra a következtetésre jutottak, hogy számos adathiány miatt a kockázatbecslést nem lehet elvégezni, és jelen ismereteink szerint nincs más natív eljárás a neonikotinoidos vetőmagcsávázáson kívül, mellyel az amerikai kukoricabogár kártételének a kártételi küszöb alatti tartása hatékonyan megoldható. Magyarországon a neonikotinoid hatóanyagokat tartalmazó csávázószerrel történő felhasználásból nem volt bizonyított méhpusztulás, vagy egyéb, a méhcsaládok életét befolyásoló káros hatás. Mindenesetre további vizsgálatokra van szükség a hatóanyagok méhekre gyakorolt valós kockázatainak megállapításához.

VSZT elfogadhatatlannak tartja COM gyakorlatilag azonnali tiltást eredményező javaslatát, valamint nyitottságát fejezte ki minden célszerű, gyakorlati eredményt hozó vizsgálatban való részvételre. Kiemelte, hogy számos megelőző intézkedés történt mind a Vetőmagszövetség, mind a növényvédőszer-gyártók részéről, mellyel eredményesen csökkenthető vetés közben a leporlás, ezzel együtt a méhegészségügyi kockázat.

Greenpeace Magyarország véleménye szerint számos tanulmány áll rendelkezésre a neonikotinoidok méhekre gyakorolt káros hatásainak alátámasztására, illetve több tanulmány is bemutatta, hogy szabadföldi vizsgálatok során is csupán csávázásból származó neonikotinoidok kimutathatóak a kaptárakban, így ezen vizsgálatok alapján is indokolt az Európai Bizottság javaslata alapján a használat felfüggesztése. Javasolja, hogy az elővigyázatosság elve miatt, tekintettel a számos adathiányra melyet az EFSA megállapított az értékelő jelentésben, azonnali korlátozásra van szükség. További kérdést vet fel, hogy hogyan lehetett egyáltalán ezeket a hatóanyagokat engedélyezni tekintettel az adathiányra. Kiemelték, hogy több EU tagország támogatta a kivonást, így ezen országok képesek lennének ezen hatóanyagok visszavonására és Olaszország már bizonyította, hogy a kivonás nem okoz veszteséget a mezőgazdaságban.

OMME elmondta, hogy a monitoring vizsgálataik eredményei szerint nem tudták igazolni azt, hogy a csávázószerként alkalmazott neonikotinoidok okoznak-e problémát a méheknél. A hazai és a nemzetközi mérések eredményei között tapasztalható különbségeknek nincs meg a magyarázata. Többek között ennek az ellentmondásnak a feltárásához további vizsgálatokra van szükség. Az OMME véleménye szerint ezeknek a vizsgálatoknak az elvégzése állami feladat. Azt viszont mindenképpen hangsúlyozni kell, hogy szerszámok kérdésként hatóanyagaival hibás technológia mentén kivitelezett permetezések következtében léphetnek fel méhcsalád veszteségek. Továbbá bizonyos esetekben történnek olyan méhcsalád elnéptelenedések, amelyeket a varroával és a nozémával nem tudunk megmagyarázni, ezek egy része mögött nincsenek kémiai vizsgálatok. A több mint 10 éve történt fácánkerti vizsgálatokon kívül Magyarországon csak az OMME által végzett mérések adnak némi támpontot a neonikotinoiddal végzett csávázás hatásával kapcsolatban. OMME az EU-ban működő méhészeti egyesületekkel való szolidaritás alapján, valamint mivel úgy érzi, hogy miután a

magyarországi mezőgazdasági kormányzat az összejövetelt megelőzően már kialakította az álláspontját a szavazás alkalmával tartózkodó álláspontot képvisel.

NMNK szerint érdemes végiggondolni, hogy ha betiltásra kerülnek ezek növényvédelmi technológiák, akkor nem okozunk e nagyobb kárt a megnövekedett állománykezelésekkel, mert a gazdák kénytelenek védekezni a károsítók ellen.

NÉBIH NTAI kiemelte, hogy az adathiány a hatóanyagok engedélyezésekor nem állt fenn, tekintettel, hogy akkor nem volt követelmény. Hangsúlyozta, hogy az EFSA értékelő jelentés az EFSA kockázatkezelési útmutatóján alapult, mely jelenleg még nem elfogadott méhekre vonatkozóan. Véleménye szerint a kockázatsökkentő intézkedések (a csávázás minőségének biztosítása, plusz ragasztó anyag használat, megfelelő vetési technológia, deflektor használat) hatékonyan csökkenthetik a hasznos szervezetek expozícióját, ami nem elhanyagolandó a kockázatértékelés során. EFSA jelentésével kapcsolatban kifejtette, hogy az nem vett tudomást a kockázatsökkentő intézkedésekről és a monitoring adatokról. Nagy szükség van további kutatásokra a növényvédő szerek, kiemelten a neonikotinoidok beporzó rovarokra gyakorolt mellékhatásairól. Kiemelte tovább, hogy a Világ nagy vetőmag előállítói közül egyedül Magyarországon van probléma a kukoricabogárral, így ez a helyzet különösen érzékennyé teszi számunkra COM tervezett intézkedéseit. NÉBIH idén indít egy átfogó hatósági vizsgálatsorozatot a méhpusztulásokkal kapcsolatban. Felhívta a figyelmet, hogy a méhpusztulási esetek nagy részében az atkaölő szerek jóval jelentősebb szerepet játszanak, mint a neoinikotinoidok, vagy legalábbis ugyanannyit. Magyarországon a deflektor használata kötelező a három érintett neonikotinoid hatóanyaggal csávázott vetőmagok vetésekor az engedélyokiratok előírásai alapján. A méhpusztulások vizsgálati eredményei arra engednek következtetni, hogy a méhmérgezési esetek, amennyiben növényvédő szer okozza, akkor az a helytelen, nem az okiratnak megfelelő növényvédőszer-használatra vezethetők vissza.

Ligetiné Nechay Erzsébet VM bizottsági tag, a Mezőgazdasági Főosztály Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Osztály képviselőjében hozzászólásában kifejtette, hogy a tudomány és a gyakorlati termesztés eredményeire alapozva fontosnak tartja további kutatásokon alapuló vizsgálatok elvégzését a neonikotinoidok méhekre gyakorolt mellékhatásairól. Amíg ezen vizsgálatok nem támasztják alá a neonikotinoidok által kiváltott esetleges mellékhatások fellépését, addig az ökoszisztémára gyakorolt potenciális mérgező hatás fennállhat. Kérte a tudományosan megalapozott vizsgálatok elvégzését és ennek alapján az állásfoglalás kialakítását a hatóanyaggal kapcsolatosan.

Az észrevételek alapján elnök javaslatot terjesztett NB elé a képviselendő magyar szakmai álláspontra melynek lényegi elemei:

- a 2013. február 25-ére tervezett döntés elhalasztásának az előmozdítása, hogy legyen idő egy még átfogóbb, átgondoltabb álláspont kidolgozására
- Magyarország kérjen derogációt a tervezett intézkedések végrehajtása alól 2016-ig, fokozott hatósági ellenőrzés és a COM felé történő jelentéstételi kötelezettség mellett
- További tudományosan megalapozott vizsgálatok megvalósítása a növényvédő szerek méhekre gyakorolt hatásainak vizsgálatára, nem csak a neonikotinoid, hanem minden hatóanyagcsoport vonatkozásában

A javaslatot az NB jelenlévő tagjai egyhangúan elfogadták. Az ülésen résztvevő meghívott szakértők közül tartózkodott OMME és Levegő Munkacsoport, ellenvéleményét fejezte ki Greenpeace Magyarország.

2. Növényvédő szerrel történő illegális madármérgezések kérdései; a hörcsög, mint Közösségi szinten jelentős faj

- VM Környezetvédelem beszámolt az elmúlt években egyre növekvő számban előforduló növényvédő szerekkel történő illegális madármérgezésekről. Tájékoztatta NB-t, hogy az esetek visszaszorítására projekt indult, melyben hangsúlyos részt képvisel az illegális növényvédőszer-raktárak és a történelmi növényvédőszer-hulladékok felderítése. A felderítések eredményességének előmozdítása érdekében kérte a hatóság segítségét az érintettek tájékoztatásában, hogy az illegális készlettel rendelkezők bejelentési hajlandóságát előmozdítandó, az ilyen készleteiket legálisan, szankció nélkül leadhassák.
- VM Környezetvédelem tájékoztatta NB-t az európai hörcsögpopuláció állapotáról, kiemelve, hogy közösségi szinten jelentős faj, Magyarországon nem védett, riasztása és gyérítése továbbra is lehetséges meghatározott feltételek esetén. Kérte NÉBIH NTAI-t, hogy tekintettel arra a tényre, hogy jelenleg a magyarországi hörcsögpopuláció becslésére limitált információk állnak a rendelkezésükre, a korábbi évekkel összhangban a Növényvédelmi Információs Rendszer (NIR) hörcsögre vonatkozó adatait a VM természetvédelmi részlege is megkaphassa további hasznosítás céljából. NÉBIH NTAI nem látja akadályát az együttműködésnek.

Kádár András a Növényvédőszer-gyártók és Importőrök Szövetsége Egyesület titkára elmondta, hogy a 103/2003 (IX.11.) FVM rendelet módosítása esetén lehetőség nyílna arra, hogy az NSZ tagvállalata, a CSEBER – a hatóság részéről adandó anyagi támogatással, részben pedig saját erőből – ismét megszervezze a Magyarországon már korábban végzett, 5 megyére kiterjedő – „történelmi” (akár 15-20 éves) elfekvő növényvédő szerek begyűjtését. Ehhez megfelelő címlista szükséges, aminek rendelkezésre bocsátásához kérte a jelenlévőket.

3. Egyebek

Elnök tájékoztatta NB-t az NB-t létrehozó Kormányrendelet és az NB ügyrendjének a tervezett átfogó módosításáról, különös tekintettel az NB aktív tagjainak és meghívott szakértőinek a megerősítéséről.

A Növényvédelmi Bizottság soron következő ülését 2013. március-április folyamán tervezzük megtartani.

Budapest, 2013. február 19.

Gábrriel Géza
titkár